

“Beni Hafife Alma” Projesi

Prof. Dr. Alper Cihan

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinden mezun oldu (1990). Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi Kliniğinde genel cerrahi uzmanlık eğitimini tamamladı. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Tıp Fakültesinde yardımcı doçent olarak göreve başladı. 2005 yılında genel cerrahi doçenti, 2010 yılında profesörü oldu. İstanbul Bağırcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesinin kurucu başhekimliğini yürüttü. İstanbul Üniversitesinde Uzaktan Eğitim Merkezi kuruculuğu ve müdürlüğü, Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürlüğü, Açık Öğretim Fakültesi Kuruculuğu ve Dekanlığı, Rektör Yardımcılığının da aralarında olduğu pek çok görevi üstlendi. 2016-2019 yılları arasında Sağlık Bakanlığında Kamu Hastaneleri Başkanlığı ve Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü görevlerini yürüttü. Halen İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünde ve İstanbul Üniversitesi Teknokent bünyesinde kurduğu SAGİM Ar-Ge Merkezinde akademik ve araştırma faaliyetlerine devam etmektedir.

Günümüz bilgi çağında bilginin oluşması, yayılması, alınması, yorumlanması ve eyleme dönüşmesi bundan 50 yıl öncesine göre 100 kat artmış durumdadır. Özellikle bilginin ikiye katlanma oranı yaklaşık 25 yıldan 5 yıla kadar düşmüştür. Yakın gelecekte bilginin ikiye katlanma hızı 1 yıla kadar düşecektir. Bu yoğun bilgi üretilen ve yayılan ortamda insanların doğru, gerçek, kalıcı, faydalı ve sorumluluk sahibi bilgiye ulaşması giderek zorlaşmaktadır. Hele bir de sağlık gibi asimetrik bilgi düzeyinin çok uç noktalarda olduğu bir alanı düşünürsek, neye inanılacağı ve kimin doğru veya faydalı bilgi aktardığı konusu, tüm dünyada sorun olmaktadır. Sağlık gibi teknik alanlarda ve ihtiyacın tek tarafta olduğu, bilginin ise diğer tarafta olduğu yaşamsal bir alanda alıcılar, sunuculara nasıl ve hangi düzeyde güvenmelidir? Bir de değişik ekoller ve değişik yaklaşımlarla, başka sonuçlar ve başka iyilik hali oluşturan tıbbi uygulama ve yaklaşım farklılıklarında en iyisi veya daha faydalısı hangisidir sorusuna kim cevap verecektir? Bu denli artan bilgi ve yoğunlaşan taleplerde ve kavramlarda, bireylerin ve toplumların hakları veya ihtiyaçları da aşırı bir şekilde çeşitlenmektedir. Bu artan talep ve ihtiyaçların toplum ve bireylerin bakış açılarını da değiştirmektedir. Her seferinde yetinmeme, sunulanı az görme, diğer aktivitelerle kıyaslama, şöyle olsa

daha iyi olurdu şeklinde düşüncelerde artış görülmektedir. Esasen toplumun beklentileri artmakta, bu beklentilere karşı sunum kâfi gelmemekte veya öyle algılanmaktadır. Bu kâfi gelmemenin iki temel sebebi vardır. İlki talep sahiplerinin belki de gerçekten ihtiyaç olmayan bazı isteklerinin ihtiyaç gibi algılanması ve sunulanın göreceli olarak yetersiz yorumlanmasıdır. İkinci sebep, yanlış bir algı veya yetersiz bir analiz ile gerçekten ihtiyaç veya gereklilik olan bir talep ya da yapılması gereken yatırımlarda toplumun, insanlığın, kamu kurumlarının, yöneticilerin ve ortak akıl sahiplerinin yeterince aydınlanmamış veya aydınlatılmamış olmasıdır. Yeterince önem verilmeyen bu durum yerine getirildiğinde, eksikliğin

ve ihtiyacın yeterince karşılanmadığı durumlarda telafisi zor veya imkânsız zararlar doğuracak konularda; toplumu, insanları, kurumları, yöneticileri bilgi ve duyarlılık sahibi yapacaktır. Bu tür durumlarda kişilerin veya toplulukların bağırıp çağırması, eylemler yapması, torpil araması, çıkar şebekeleri oluşturması mı gerekecektir? Bu şekilde önemli olduğu fark edilmeyen konularda, ilgili ikonun “Beni hafife alma” ben yarın sana sorun olurum diye bağırarak ve sesini duyuracaktır. Elbette bu soruların acil ve ciddi cevaplara ihtiyacı vardır. Bu konularda cevap vermeye de bugünün yapay zekâlı bilgisayarları dâhil, kimse cesaret edememektedir. Bu durumda oluşan bilgi kirliliği ve karmaşa nasıl çözülecek,

Antalya'da düzenlenen pilot BHA Projesi

sorusunun tek cevabı, yaygınlaştırılan ve genel iklim haline getirilen bilgi ise asimetrik düzey farklılığının azaltılması böylece toplumun temel sağlık bilgisi ve sağlık okuryazarlığının yükseltilmesidir. Kişiler, ihtiyaç duydukları konularda kanıta dayalı ve sorumlusu belli bilgi havuzlarından yararlanabilmelidir. Bu bilgiler de Ayşe Teyze ve Mehmet Amca için basitleştirilmiş, görsel ve akıcı bir hale getirilmiş şekilde sunulmalıdır.

Yaygınlaştırılan ve sosyalleştirilen bilgi platformlarına günümüzde Wiki adı verilmektedir. Sosyalleşme ortamlarına da sosyal medya denilmektedir. Buradan yola çıkarak bir SosyalWikiMedya Platformu kurarak insanlara ihtiyaç duydukları bilgi havuzlarını oluşturabilme fikri, bir platform altyapısı doğurmuştur. Bu kolaylaştırılmış, erişimi genişletilmiş ve arkasında güçlü kamusal ve akademik iş birlikleri olan platforma tarafımızdan Sosyal İnovasyon Projesi ve WikiMedya ismi verilmiştir. Proje sayesinde hafife alınan bir konu veya bir kişi, "Beni Hafife Alma" (BHA) diyerek sesini duyuracak, farkındalığı artıracaktır. Hafife alınan konuyu veya kişinin kanıta dayalı, akılcı, gerçek, arkasında kavramsal bütünlükle duran desteklerin olduğu bir platforma sahip olacaktır. Sosyal Wiki Medya platformunda insanlar, gruplar, kurumlar, şirketler, talep sahipleri, yatırımcılar, ekonomistler, meslek gurupları "Beni hafife alma" diyerek seslerini duyuracaklar ve kanıta dayalı bilgi evrenleri oluşturup sosyal inovasyon yapacaklardır.

Proje, Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Başkanlığına sunulmuş ve 02.10.2017 tarihinde T.C. Cumhurbaşkanlığı Proje Himayesine kabul edilmiştir. Bu sayede kamu kurumları, bürokratlar, özel sektör, girişimciler, vatandaşlar, kadınlar, çocuklar, bireyler ve meslek gurupları gibi geniş bir evrene ulaşım ve açılım şansı doğmuştur. Kavramsal analiz ile teknoloji ve sosyal imkânlar kullanılarak geniş bir evren oluşturulmuştur.

Bu kavramsal çizimde bilgiye, kültüre, birikime, imkâna veya ihtiyaca sebep olan tüm iç ve dış paydaşlar, kendilerini ifade şansı bularak bir gelişim ve girişim şansı yakalayacaktır. Bu amaçla geliştirilmiş web portalından dileyen herkes faydalanabilecektir. Tamamen ücretsiz ve sosyal inovasyon olarak yürütülecektir. Bu platformda söyleyecek sözü olan

Beni Hafife Alma uzaktan eğitim tanıtımı

Beni Hafife Alma logosu

herkes kendi evrenini oluşturacaktır. Örneğin ev hanımları çocuk bakımı ve beslenmesi konusunda "Benim konum hafife alma. Bizim bazı ihtiyaçlarımız var. Çocuklarımızı iyi besleyemediğimizi veya geliştiremediğimizi düşünüyoruz." gibi bir konu açabilecekler, böylece konunun daha da önemsenmesini sağlamak için sosyal inovasyon çalışması başlatabileceklerdir. Bir başka örnek olarak Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmen eğitimi veya mesleki gelişimi konusunu ele alarak "Bugün önemsemediğimiz veya iyi yatırım yapamadığımız öğretmenlerin, iyi yetişmemiş öğrencileri gelecekte başarılı nesil ihtiyacımızı karşılayamayacaktır." diyerek bir kamusal aktivite üretebilecek ve sosyal doku değişimi geliştirebilecektir. Bir başka örnek olarak temel bilimlerde çalışan bir akademisyen "Beni hafife alma, ben temel bilimim ve beni hafife alırsan ilerde çok geri kalırsın!" diyerek sesini yükseltebilecektir. Bu gibi konularda pek çok örnek şu anda bile okuyucularımızın zihninde canlanmıştır. Bu platformun kamusal paydaşlarını sağlayabilmek için hemen tüm kamu kurumları üst yönetimleri ile temasa geçilmeye başlanmış ve tamamı için bir SosyalWikiMedya imkânı sağlanmıştır. Kamu görevlileri ve sorumlularının da bu platformdan geri besleme alabilmesi sağlanarak hafife alınmaması gereken konularda aydınlanmaları sağlanacaktır. Sosyal ve uzaktan öğretim ortamlarının dışında yapılan sosyal inovasyon projeleri ile gerçek zamanlı ve yüz yüze aktiviteler, etkinlikler ve Beni Hafife Alma otobüsünün gezdiği yerlerde organizasyonlar düzenlenecektir.

Sağlık alanında birçok konu hafife alınmakta ve telafisi çok zor sonuçlar doğurmaktadır. Sağlıkta şiddetin halen çok önemsenmemesi, performans sisteminin verdiği zararların görülememesi, sağlık hizmet planlamasında gelişen talep ve sistemlere dair mevzuatların yetersiz kalması, birçok hasta ve yakınının doyurucu, ikna edici sağlık bilgisine ulaşamaması gibi çok fazla sorun vardır. Bu tip konularda donanımlı kişiler, kurumlar ve akademik birimler mevcuttur.

Sağlık alanında birçok konu hafife alınmakta ve telafisi çok zor sonuçlar doğurmaktadır. Sağlıkta şiddetin halen çok önemsenmemesi, performans sisteminin verdiği zararların görülememesi, sağlık hizmet planlamasında gelişen talep ve sistemlere dair mevzuatların yetersiz kalması, birçok hasta ve yakınının doyurucu, ikna edici sağlık bilgisine ulaşamaması gibi çok fazla sorun vardır. Bu tip konularda donanımlı kişiler, kurumlar ve akademik birimler mevcuttur. İşte bu bilgi sahipleri ile ihtiyaç sahiplerini bir araya getirecek SosyalWikiMedya platformu olan "Beni Hafife Alma" portalı ile ülkemizde büyük bir açık kapatılacaktır.